

PRIVÀ

Bellmunt, però ja no Poboleda».

Però no sols en el terreny geogràfic i literari o oficial, sinó també en l'aspecte dialectològic, la personalitat del Priorat és ben marcada. P. ex. en fonètica: pertany més al domini del cat. occidental que a l'oriental, però amb algunes reserves: *ɛ* àtona, ja no vacil·lació entre *o* àtona i *u* però pel que fa a les vocals en posició tònica és encara oriental: *ɛ̃*, no pas *ɛ̃* del ll. E, I. Que en matèria de lèxic i toponímia, té molt d'original, n'hem anat donant moltes proves al llarg d'aquesta obra i del *DECat*. (a tall de mostra, veg. l'art. *Cros*). Joan Bru i Santcliment, «Variants de paraules catalanes recullides en una excursió al Priorat» en *Arabia, Misc. Folk., Ass. Exc. Cat.* 1887, 152ss.

Del mateix origen: *Prior* com a cogn., pron. *priɔ* és molt estès (p. ex. Soriguera, xxxvii, 42.11). *Priora* també ho seria i ha quedat fixat *La Priora* nom d'una pda. de Tales (xxix, 182.12).

En oc. ant. era mot declinat: *Priu* cas subjecte, del ll. *PRIOR*, junt amb *prior* de *PRIOREM*, p. ex.: «*priu* cap d'un *priurat*» en un doc. de 1465, en la Gironda, a St. Jean de Blagnac (Tallgren, *Neuphil, Mittgn.* xxiv, 28). Ara bé això ha donat NLL i NPP llenguadocians i també cat., sobretot en el Nordest: Bosc del *Priu* a Cornella de Conflent (xxvi, 126.4); Pont del *Priu*, sobre el riu Bulès, entre Bula, Terranera i Corbera (xxvii, 9.9). A l'Alta Garrotxa «cap a la Riera d'Escalles --- part damunt del Pas de *Prius*» Mrn. Vayreda (*Punyalada* xxiv, p. 286). *Priu* cogn. Bna. 1911, i 2 p. del B. Llobr., *Prius* a 2 de cat. or. (*AlcM*). Gc. *priu* (Palay, *Dict. Béarn.*). *Prieu* o *Le Priou*, nom de 3 masos de l'Aude, 628 (Sabarthès).

Priu, Prius, V. Priorat

PRIVÀ

Nom antic de Vilanova de la Sal, poblet agre. a les Avellanès, a La Noguera, uns 10 k. al N. de Balaguer. Z. Rocafort, en *G.G.C.*, Lda., dedica un article en *B.C.E. C.* xvi, 906, 257-66, al contigu monestir de Les Avellanès o Bellpuig d. l. Av., on parla també de Vilanova a l'art. *Avella, -llanes*. Així mateix, és citat també per Serra en *E. U. C.* iv, 18-22 (1910) supra.

MENC. ANT. 1085: «podio de *Privazano*» prop. de Santa Linya (lleg. a l'arx. de Sols); 1093: «castrum de *Privazano*» (ibid. cit. junt amb *La Vansa*); 1166: *Privada* (Rocafort, *BCEC*, p. 258); 1180: *Privadan* (Kehr, *Papsturk*, 498); 1281: *Privà* (CCandi, *Mi.Hi.Ca.* ii, 118); 1295-9: «Lo Castel de *Privà*, qui és e'l terme de Sancta Linya» (doc. de Camarasa, CCandi, o. c. ii, 161 i 178); 1305: «termina de *Privano*» (Serra V., o. c. p. 22); 1359: «Loch de *Privà*» (*CoDoACA* xii, 17).

ETIM. Nom de predi romà en -IANUM, (PRIVATIANUM)

deriv. del NP *PRIVATUS*, cognom que ja consta en una inscr. pagana de Tarragona; també es troba *Privatius* (*CIL* iii, 5684). De l'un o l'altre vénen els derivats en -ACUM que Skok (p. 123) troba a l'Aveyron (*Privezac*) i a l'Ain (*Preyvezieux*). No hi ha cap raó per sospitar que el nostre *Privà* (-*azà*) sigui de fundació recent, com delibera Aebischer (*Top.* 123). Merament casual ha de ser la coincidència amb *Privano* poble del Friül (*Boll.Soc.Fil.Friul.ama*, ix, 10).

Proia, Beni -, V. *Beniprí Prollongo, Promilans, Promolius*, V. *Prada Prona, Cala -*, V. *Pregon Prospelat*, V. *Pospelat Provedones*, V. art. *Fenoll* (nota 3).

PROVENÇALS, Sant Martí de P.

Antic poble i parròquia del Barcelonès a l'Est de la ciutat Vella, vora mar, entre aquella i El Clot i St. Adrià de Besòs.

El nom *Provençals* sembla ser tant o més antic que el de l'església que consagrada a Sant Martí l'any 1052, li donà l'altre nom (CCandi, *G.G.C. Ci. de Bna.*, p. 312, n. 745). *Provençals* en fou el nom propi (no determinatiu, ja consta en diversos docs. des del S. xi i àdhuc abans, 1097: «via que ad Stum. Martinum pergit de *Provincialibus*» (ib. p. 314, n. 752); 1097: «ecclesia Sti. Martini de *Provincialibus*» (n. 755, p. 314). La *Calvera de Provençals* ja consta en docs. de 992: «in term. de *Proventiales* --- ad ipsa *Calvera*» (n. 759, p. 2, 287), i s'estenia fins al Besòs; 990: «in term. de *Provinciales* in --- ipsa *Calvera* prope insulas de *Bissaucio*» (n. 604, p. 188).

Carreres Candi cita testimonis d'altres llocs dits *Mas Proensal* o *Provencals* a Brunyola (a. 1368), a St. Climent de Llobregat (a. 1478) i altres (nota 751, p. 311-12). Segons ell el nom els ve de l'expressió llatina *AGER PROVINCIALIS* com sinònim de *AGER PUBLICUS*, 'camps destinats a pasturatges' (ibid. p. 62). Sigui això exactament o cosa aproximada, en tot cas queda clar que aquest nom ve de *provençal* 'cosa o gent de Provença'. Veg. molta més informació sobre St. Martí de Provençals en l'erudit llibre de CCandi, espt. pp. 1019-22, 1024-26, 1032-35 i 1115.

PROVENÇANA

Antigament vila i parròquia de Santa Eulàlia de *Provençana*, avui englobada dins la ciutat barriada de l'Hospitalet. En el cens de 1359 ja se'n diu «Bandada del *Espital de Probensana*» (*CoDoACA* xii, 7); cf. moltes més notícies en CCandi, *Ciutat de Bna.*, pp. 64, 976, notes 1225, 1673 etc. Com explicaven a